

ΕΤΟΣ 51ον

9 Νοεμβρίου 2003

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 45 (2632)

ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΣΗ

*«Οὐ δίκαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
ἐάν μή διά πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ»*

Ὁ ἀπ. Παῦλος γνώριζε ἀπό τήν πείρα του ὅτι μέ τόν παλαιό νόμο δέν μπορούσε νά δικαιωθεῖ ὁ ἄνθρωπος. Δέν μπορούσε δηλαδή νά ἀνατρέψει τίς ὀλέθριες συνέπειες πού εἶχε στήν ψυχή καί στό σῶμα του ἡ ἀπομάκρυνσή του ἀπό τό Θεό. Ἦταν ἕνας νόμος μέ βαριά καί δυσκολοκατόρθωτα προστάγματα, «ὄχι διά τήν μεγαλειότητά των, ἀλλά περισσότερον διά τήν μικρολογία αὐτῶν», δηλαδή λόγῳ τῆς λεπτομερειακῆς προσοχῆς σέ μικρά καί εὐτελή πράγματα, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας.

Ἡ παιδαγωγία τοῦ νόμου

Ὁ νόμος τοῦ Μωυσῆ ἦταν ἀνάλογος μέ τή σκληροκαρδία τοῦ λαοῦ καί τίς χονδροειδεῖς ἀντιλήψεις του γιά τό Θεό. Οἱ διατάξεις του πολλαπλασιάζονταν ἀπό τίς ἐρμηνεῖες πού ἐπιχειροῦσαν οἱ Γραμματεῖς καί οἱ Φαρισαῖοι, μέ ἀποτέλεσμα νά σωρεύονται πάνω στή θρησκευτική συνείδηση τοῦ λαοῦ «φορτία βάρεια καί δυσβάστακτα», τά ὁποῖα δέν μπορούσε νά σηκώσει. Ὁ λαός πιεζόμενος ἀπό τό βῆρος τῶν διατάξεων αὐτοῦ τοῦ νόμου βίωνε τήν ἀπειθείά του πρός τό Θεό καί αἰσθανόταν τήν ἀνάγκη τῆς λύτρωσης.

Ὁ λόγος τῶν Προφητῶν καί ἡ νομοθεσία τοῦ Μωυσῆ –πού δέν ταυτίζονταν ἀπόλυτα μέ τήν μικρολογία τῶν Φαρισαίων– παιδαγωγοῦσαν τό λαό προκειμένου νά γίνεϊ ἰκανός νά δεχθεῖ τό Χριστό καί τή διδασκαλία Του, δέ δικαίωναν ὅμως τοὺς ἀνθρώπους, διότι δέν τοὺς ἔδιναν τή ζωή πού θά τοὺς ἐλευθέρωνε ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ θανάτου. Ἡ δικαίωση ἀφορᾷ ὀλόκληρο τόν ἄνθρωπο, μέχρι τόν ἀνεξερεύνητο πυθμένα τῆς ψυχῆς του, γι' αὐτό δέν ἀποκτᾶται μέ τήν τήρηση κάποιων ἐξωτερικῶν νομικῶν διατάξεων· ἀποκτᾶται, σύμφωνα μέ τόν ἀπ. Παῦλο, «διά πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ», διότι μόνον ὁ Χριστός νίκησε τό θάνατο, καί αὐτή τή μεγαλειώδη νίκη

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Γαλ. β' 16–20)

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ

Ἀδελφοί, εἰδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἅ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμον νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Του τὴ δώρισε καὶ τὴ δωρίζει διαρκῶς σ' ἐμᾶς μέσω τῶν μυστηρίων.

Πῶς ὅμως ἡ πίστη στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ δικαιώνει;

Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νά ἐπισημάνουμε ὅτι ἡ λέξη «δικαίωση» μέσα στήν Ἁγία Γραφή δέν ἔχει νομική ἢ ἀπλῶς ἠθική σημασία. Ἡ δικαίωση τοῦ ἀνθρώπου ταυτίζεται μέ τή ζωοποίησή του, δηλαδή τήν κατάργηση τοῦ ψυχικοῦ καί σωματικοῦ θανάτου. Ψυχικός θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὅπως σωματικός θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα. Δικαίωση, λοιπόν, τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ βίωση τῆς ἀνάστασης τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός του. Πρός τό παρόν βέβαια βιώνεται ἀπό τοὺς ἁγίους ἡ ἀνάσταση τῆς ψυχῆς τους, ἡ ὁποία δίνει ἀνάλογα μέ τό βαθμό τῆς θεοκοινωνίας κάποιες πρόσκαιρες γεύσεις τῆς ἀφθαρσίας τοῦ σώματος. Ἡ πλήρης ὅμως ἀποκατάσταση τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ θά ἐπιτευχθεῖ μέ τή δεύτερη ἔνδοξη παρουσία τοῦ Χριστοῦ στόν κόσμο.

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό θάνατο τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἀντίθετα μέ τή ζωὴ καί τή χαρὰ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἂν θέλουμε νά γευθοῦμε τή χαρὰ ὅλης τῆς δημιουργίας, ἂν θέλουμε νά μποῦμε στό πανηγύρι τῆς ζωῆς τοῦ σύμπαντος κόσμου, χρειάζεται νά ρυθμίσουμε ὀλόκληρη τήν ὑπαρξή μας μέ τίς προϋποθέσεις βιώσεως τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ταυτίζεται μέ τή «δικαίωσή» μας. Πιο εἰδικά, ρυθμίζουμε τήν ὑπαρξή μας μέ τίς προϋποθέσεις βιώσεως τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, ὅταν κινούμαστε στοὺς κρυφοὺς διαλογισμούς μας, ἀλλὰ καί στίς ἐξωτερικές μας σχέσεις σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ὅταν δεχόμαστε στήν ψυχὴ καί τό σῶμα μας, μέσω κυρίως τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τή ζωὴ τοῦ Χριστοῦ. Κάτι τέτοιο βέβαια δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ χωρὶς τήν πίστη.

Ἡ δύναμη τῆς πίστεως

Ἡ πίστη στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀρχική δύναμη, πού γεννιέται ἀπό

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Ἀδελφοί, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν δικαιώνεται ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ νόμου ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐπιστέψαμε καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν Χριστόν Ἰησοῦν, διὰ νὰ δικαιωθοῦμε διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ νόμου, διότι ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ νόμου κανεὶς ἄνθρωπος δέν θὰ δικαιωθῆ. Ἀλλ' ἐάν ἡμεῖς πού ἐζητήσαμε νὰ δικαιωθοῦμε διὰ τοῦ Χριστοῦ, εὐρεθήκαμε καὶ ἡμεῖς ἁμαρτωλοί, ἄραγε ὁ Χριστός ἐξυπηρετεῖ τὴν ἁμαρτίαν; Μὴ γένοιτο! Ἐάν ὅμως οἰκοδομῶ πάλιν, ἐκεῖνα πού ἐγκρέμισα, ἀποδεικνύω τὸν ἑαυτὸν μου παραβάτην. Διότι ἐγὼ διὰ τοῦ νόμου ἐπέθανα ὡς πρὸς τὸν νόμον, διὰ νὰ ζήσω ὡς πρὸς τὸν Θεόν. Ἔχω σταυρωθῆ μαζί με τὸν Χριστόν. Δέν ζῶ δὲ πλέον ἐγώ, ἀλλὰ ζῆ μέσα μου ὁ Χριστός, τὴν ζωὴν δὲ τὴν ὁποῖαν τώρα ζῶ εἰς τὸ σῶμα, τὴν ζῶ με πίστιν εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος με ἀγάπησε καὶ παρέδωκε τὸν ἑαυτὸν του πρὸς χάριν μου.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλα, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ μέσα μας, ἡ ὁποία κινητοποιεῖ, ἀνάλογα με τὴν προθυμία μας, ὅλη τὴν ψυχὴ μας καὶ τὴ συνδέει με τὸ Χριστό. Κρίσιμο σημεῖο σ' αὐτὴν τὴν κινητοποίηση εἶναι ἡ πυροδότηση τῆς προθυμίας μας καὶ ἡ διατήρηση τῆς ἔμπνευσης, ὥστε ἡ σκέψη μας, ὁ νοῦς μας, ἡ ἐπιθυμία μας, ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς καρδιάς μας νὰ στρέφονται διαρκῶς καὶ νὰ ἀγκυροβολοῦν στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ διαρκὴς στροφή δὲ γίνεται βέβαια αὐτόματα. Θέλει ἀπὸ μέρους μας κάποια συγκεκριμένη δραστηριότητα. Θέλει νὰ ἀπασχολοῦμε συχνά τὴ σκέψη μας με τὴ ζωὴ καὶ τὸ λόγον τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ καθαρίζεται ὁ νοῦς μας ἀπὸ λανθασμένες ἀντιλήψεις καὶ νὰ φωτίζεται με τὴν ἀληθινὴ γνώση. Θέλει ἐπίσης ἡ γνώση πού ἀποκτοῦμε νὰ μὴ μένει στὴ διάνοια, ἀλλὰ νὰ γίνεται ὑλικό προσευχῆς, ἡ ὁποία προσελκύει τὴν ἐπιθυμία καὶ σταδιακά μετατρέπει τὴ διανοητικὴ γνώση σὲ κοινωνία με τὸ Θεό.

Ἡ πίστη, πού μᾶς στρέφει ὀλοκληρωτικά στό Χριστό καὶ ἔχει ὡς καρπὸ τὴν εἴσοδο τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ μέσα στὴν ὑπαρξὴ μας, εἶναι αὐτὴ πού μᾶς δικαιώνει.

π. Θ.Α.Β.

9 Νοεμβρίου 2003: ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ' ΛΟΥΚΑ

Ὀνσιφόρου καὶ Πορφυρίου μαρτύρων († Γ' - Δ' αἰ.), Ματρώνης ὁσίας,
Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας († 889), Νεκταρίου Πενταπόλεως τοῦ ἐν Αἰγίνῃ († 1920).
Ἦχος: δ' - Ἐωθινόν: Γ' - Ἀπόστολος: Γαλ. β' 16-20 - Εὐαγγέλιον: Λουκ. ν' 41-56.

Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 16 Νοεμβρίου, Τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου († 60).
Ἀπόστολος: Ρωμ. ι' 11 - ια' 2 - Εὐαγγέλιον: Μαθ. θ' 9-13.

Λειτουργικά σημειώματα (45)

Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Α')

«Μελίζεται και διαμερίζεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ...»

Ἔχοντας στά χέρια του ὑψωμένο τόν ἅγιο Ἄρτο κι ἀφοῦ εἶπε «*Τά ἅγια τοῖς ἀγίοις*», ὁ ἱερέας ἀρχίζει τώρα νά τόν κομματιάζῃ. Τόν κόβει πρῶτα στά τέσσερα καί λέει· «*Μελίζεται καί διαμερίζεται...*». Αὐτό τό κομματίασμα γίνεται βέβαια γιά τόν πρακτικό σκοπό, ὅτι πρέπει νά κοινωνήσουν οἱ λειτουργοί ἱερεῖς καί ὁ λαός. Τό ἴδιο ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς Χριστός στό μυστικό δεῖπνο· «πῆρε τό ψωμί, τό εὐλόγησε, τό ἔκοψε κι ἔδωκε στούς μαθητές του». Ὅμως αὐτό τό κομματίασμα τώρα στή θεία Λειτουργία ἔχει καί μιᾶ βαθύτερη σημασία· συμβολίζει τή μετάδοση καί τό μοίρασμα τοῦ Χριστοῦ, χωρίς διαίρεση καί κομματίασμα τῆς ἐνότητάς του στόν καθέναν πού κοινωνεῖ. Ὁλος ὁ Χριστός βρίσκεται σέ κάθε μικρό κομματάκι, στό ὁποῖο κόβεται ὁ ἅγιος Ἄρτος κι ὁ κάθε πιστός δέν κοινωνεῖ ἕνα μέρος ἀλλά ὁλόκληρο τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός εἶναι ὅλος σέ ὅλα τά μέρη· ὄχι μιᾶ φορά, ἀλλά κάθε πού γίνεται ἡ θεία Λειτουργία καί κοινωνοῦν οἱ πιστοί. Εἶναι «*ὁ μελιζόμενος καί μὴ διαιρούμενος*», ἀλλά καί «*ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καί μηδέποτε δαπανώμενος*». Ἡ προσφορά καί ἡ θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθώς ἐρμηνεύει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, εἶναι «*ἀνάλωτος*», δηλαδή δέν ξοδεύεται καί δέν σώνεται ποτέ.

Τό ἄχραντο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνο πού ἔλαβε ἀπό τήν παρθένο Μαρία, εἶναι ἄφθαρτο καί ἀδαπάνητο. Κομματιάζεται καί τρώγεται ὁ ἄρτος, ἀλλά ὁ Ἰησοῦς Χριστός μένει ὁλόκληρος. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά παραστήσουν αὐτό καί αἰσθητά, χρησιμοποιοῦν τό παράδειγμα τοῦ καθρέφτη· σέ χίλια κομμάτια νά σπάσῃ ἕνας καθρέφτης, σέ κάθε κομμάτι βλέπεις ὁλόκληρο τό πρόσωπό σου. Ἐπειδή ὅμως πάντα κάνομε λόγο γιά τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δέν θά πρέπει νά παραλείψωμε νά ποῦμε πῶς κι ἐδῶ δέν πρόκειται γιά δύο χωριστά, ἀλλά γιά ἕνα. Νά πῶς τό λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός· «Ὁ ἄρτος καί ὁ οἶνος μαζί μέ τό νερό, ὕστερα ἀπό τήν ἐπίκληση καί τόν καθαγιασμό, εἶναι τό σῶμα καί αἷμα τοῦ Χριστοῦ, πού καί μετά τόν τεμαχισμό καί τό μοίρασμα, εἶναι ὁ ἕνας Χριστός· ὁ ἀδιαίρετος καί ἀδαπάνητος Χριστός».

† Σ.Κ.Δ.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ»: Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ἱ. Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου) Ἀθήνα. Προηγεῖται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, στήν ὁποία περιστασιακῶς θά χοροστατεῖ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καί θά ὁμιλεῖ.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασιῶ 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διευθυντής, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τόν κόσμο ἴντερνετ: <http://www.apostoliki-diakonia.gr>